



EELK RAPLA MAARJA-MAGDALEENA KOGUDUSE LEHT

Nr 4 (21) oktoober ISSANDA AASTAL
2005

Kirjatäht suretab, aga Vaim teeb elavaks.

2.Korintlastele 3,6

Midagi ei ole kinnikaetut, mis ei tuleks ilmsiks

Praost emeeritus **Esra Rahula** jutlus professor Hugo Lepnurme 90.sünniaastapäeva ja maestro mälestustahvli avamise kontsert-jumalateenistusel Rapla kirikus 30.oktoobril 2004

Jeesus ütleb: Ei ole jüngr üle oma õpetajast ega teenija üle oma isandast. Jüngrile olgu küllalt, et tema saab selliseks nagu ta õpetaja ja teenija nagu ta isand. Kui nad pereisandat on kutsunud Peltsebuliks, kui palju enam siis tema peret!

Ärge siis kartke neid! Midagi ei ole ju kinnikaetut, mis ei tuleks ilmsiks, ega peidetut, mida ei saaks teada. Mis ma teile ütlen pimedas, seda ütlege valges, ja mida te kuulete kõrva sisse sosistavat, seda kuulutage katuselt! Ja ärge kartke neid, kes ihu tapavad, hinge ei suuda aga tappa, pigem kartke teda, kes võib nii hinge kui ihu põrgus hukata!

Eks kaks varblast müüda ühe veeringu eest? Ja ometi ükski neist ei lange maha ilma teie Isa teadmata. Aga teie juuksekarvadki on kõik ära loetud. Ärge siis kartke! Teie olete enam väärt kui palju varblasi.

Igäüht nüüd, kes mind tunnistab inimeste ees, teda tunnistan ka mina oma Isa ees, kes on taevas. Aga igäihte, kes iganes minu ära salgab inimeste ees, tema salgan ära ka mina oma Isa ees, kes on taevas.

Matteuse 10, 24-33

Professor Hugo Lepnurme 90.sünniaastapäeva tähistamine Rapla kirikus on langenud usupuhastuspüha eelõhtule. Kesk- ja uusaja piiril tegutsenud reformaatoritel ehk usupuhastajatel tuli taluda ahistamist ja kannatusi. Samamoodi on kiriku töötajaid taga kiusatud hiljemgi, meie päevini välja, ka Eestis. Tegelikult peab iga kristlane olema vajadusel valmis usu pärast kannatama. Kristuse löi tolleaegne ühiskond risti. Kristus ütleb ka tänasele kogudusele: *Jüngrile olgu küllalt, et ta saab selliseks nagu ta õpetaja ja teenija nagu ta isand.* Niisugune on asjade normaalne seis. Neid Jeesuse sõnu taustaks valides räägin Hugo Lepnurme Raplas.

Kuidas Hugo Lepnurm Raplasse sattus?

Veel 45 aastat tagasi arenes Rapla koguduse elu hästi, kuivõrd nõukogude võimu all sai kogudusel üldse hästi minna. Sõjahaavad olid parandatud, kirikut remonditi. Õpetajaks oli tugev mees – Evald Saag, kelle nädal tagasi panime Rapla kalmistu mulda viimast und puhkama. Organistik oli üks Eesti tippmuusikuid – helilooja ja koorijuht Enn Võrk.



Siis aga hakkasid üle Rapla koguduse puhuma tormituuled. Koguduse töötajate tugev kaader ja pühapäeviti rahvast täis kirik oli Rapla võimumeestele pinnuks silmas. Juba kristluse algaegadel, esimestel sajanditel püüdsid valitsejad

usku lämmatada sellega, et jätsid kogudused ilma juhtideta. Sama üritati nüüd ka Raplas. Totalitaarne riigikord surus oma tahtmise peale kõikidel elualadel, ka kiriku kaadripoliitikas. Selleks olid tal olemas omad hoovad. Nii kangutati ka Evald Saag lahti Rapla koguduse õpetaja kohalt vastu tema enda ja koguduse soovi ning paigutati 1962 suvel mujale. Sama aasta sügisel suri Enn Võrk.

Näis, et usuvastased olid oma eesmärgi saavutanud, sest kogudusel polnud enam ei õpetajat ega organisti. Mitu kuud pidas jumalateenistusi ja mattis surnuid kohalik kalmistuvaht Rudolf Roosimaa. Orelit mängis ja koori juhatas Enn Võrgu õpilane Igo Raju. 1962.aasta oktoobrikuu alguseks saadeti mind siia kogudust teenima. Kuna olen Raplas sündinud ja kasvanud, siis ilmselt loodeti, et ärापahandatud rahvas ehk lepib minuga rohkem kui võhivõõraga.

Järgmisel aastal püüdsid võimumehed lahti saada ka Igo Rajust. Tema abikaasa töötas pedagoogina ühes Tallinna koolis. Seal tehti abikaasale selgeks, et „kõstri emand“ - nii nad ütlesidki – ei kõlba nõukogude kooli lapsi õpetama. Kui mees otsekohe ei lahku kirikust, tuleb naisel ära minna koolist. Igo Raju põhiametiks oli muusikaline töö Tallinna Laevastiku Ohvitseride Majas, kus ta sai ka oma põhipalga. Orelit mängimine Raplas oli ainult kõrvalharrastuseks. Igo Raju ütles mulle, et ta on kahjuks sunnitud Raplast lahkuma.

Mis nüüd teha? Ma teadsin, et orelivirtuoos Hugo Lepnurm oli varem mõned aastad olnud Tapa koguduses organistik. Seepärast julgesin oma murega pöörduda tema poole ja palusin teda tulla meile appi jätkama Raplas Enn Võrgu tööd. Minu suureks rõõmuks võttis ta kutse vastu, kuigi pidi selle tõttu loobuma hästitasustatud professorikohast

Tallinna Konservatooriumis. Koguduse organisti amet ja õppejõu töö riiklikus ülikoolis polnud tollal ühendatavad.

Rapla organisti palk oli väike. Kuid Hugo Lepnurm oli sügava usuga mees ja võttis tõsiselt Kristuse sõnu: *Eks kaks varblast müüda veeringu eest? Ja ometi ükski neist ei lange maha ilma teie Isata. Veering* või ladina keeles *ass* oli tollal Rooma riigis käibiv tühise väärtusega pronksmünt. Lootust Taevasele Isale pannes, kes kõike alal hoiab ja varblastegi eluringi korraldab, tuli Lepnurm 1964.aasta talvel tööle Raplasse ehitama siin orelimuusika ja koorilauluga üles Jumala riiki.

Kuidas Hugo Lepnurm Raplas tegutses?

Professori käitumise ja valikud määras tõsiasi, et ta oli usklik inimene, kes võttis tõsiselt Jeesuse sõnu: *Ärge kartke neid, kes ihu tapavad*. Nende käsi kaugemale ei ulatu. Selle asemel kartke Jumalat, kes võib inimese pärast surma hukka mõista ja kõlbmatuna kõrvale heita. Ehtne jumalakartus, respekt Kõigeväelise ees lülitab välja hirmu inimeste, samuti raskete olukordade ees. Meie elu kujundab hea Taevane Isa, kes teab kõike ja hoolitseb kõige eest.

Teie juuksekarvadki on kõik ära loetud, ütleb Jeesus. Isegi kõige väiksemaid piasasju meie elus teab Jumal. Järelikult pole vaja mures olla, kuidas usklik inimene ateistlikus ühiskonnas oma eluga toime tuleb, isegi mitte siis, kui ta on koguduse teenistuses.

Kristlasena oli Hugo Lepnurm oma geniaalsusest hoolimata väga lihtne ja tagasihoidlik. Reisimiseks eelistas ta rongi. Kui läksin talle raudteejaama taksoga vastu, laskis ta auto vabaks ja tuli 3 km kirikusse jalgsi. Kui polnud tarvis kiirustada, läks ta tagasisõidul Raplast jalgsi kogumi Hagudi jaama. Talle meeldis olla looduse keskel ja lugeda seda Jumala suurt pildiraamatut, nagu keegi on loodust nimetanud.

Sageli sõitis Lepnurm Raplasse juba laupäeva pärastlõunal. Vähenõudliku inimesena jätkus talle ööbimiseks diivanist minu elutoas ja einestamiseks lauakesest minu köögis. Restorani einestama õnnestus mul teda meelitada vaid üheainsa korra. Minule tähendas Hugo Lepnurmega suhtlemine võrratuid võimalusi vestelda väga laia silmaringiga inimesega ja sügava usueluga kristlasega.

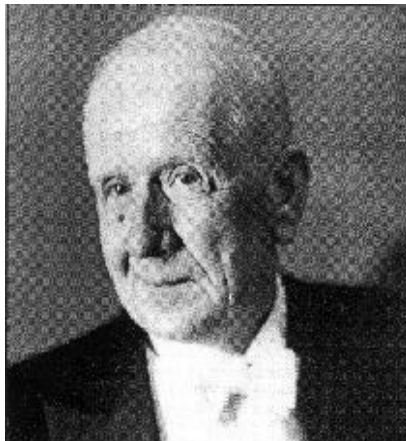
Milline oli Lepnurme arusaam kirikumuusikast?

Ka siin iseloomustas teda tagasihoidlikkus ja lihtsus. Lepnurm oli veendunud, et jumalateenistusel peab esikohale jääma Sõna ja sakrament. Tavalisel jumalateenistusel Lepnurm kontsertpalasid ei mänginud, vaid ainult improviseeris, eriti jutluselaulu eelmängus. Just siin avanes erilisel tema kui helilooja talent ja geniaalsus. Ta küsis minult pühapäeva hommikul alati, mille üle ma jutlustan ja tõlkis siis jutluse peamise sõnumi muusikakeelde. Kord jutlustasin sellest, kuidas kurat kiusas Jeesust kõrbes. Eelmäng oli sedavõrd vapustav, et mäletan seda tänini.

Küll aga esines Hugo Lepnurm orelivirtuosina muusikalistel erijumalateenistustel, mida korraldati ka tollal

Rapla kirikus omajagu. Sageli tõi ta kaasa häid soliste, kes miskipärast olid riiklikus kontserttegevuses jäänud kuidagi varju. Lepnurm esitas Rapla kirikus isegi kaks loengkontsertide sarja, kuni rajooni täitevkomitee need rangelt ära keelas. Et orel heliseks nii, nagu suur kunstnik tahab, selleks täiendas ta omal kulul mänguriista terve registritäie viledega.

Tollal oli endastmõistetav, et organist juhatas ka laulukoori. Enn Võrgu ajal oli meie koor saavutanud kontsertkoori taseme ja koondas endasse paremiku Rapla lauljatest. Pärast maestro surma jäid aegapidi mõned eriti head lauljad koorist eemale. Peamiselt need, kellele kirikuskäimine polnud sisemiseks vajaduseks.



1963 suleti võimude poolt ootamatult Rapla vennastekoguduse palvemaja, kus samuti oli aastakümneid tegutsenud laulukoor, mille muusikaline tase oli kirikukoori omast mõnevõrra madalam. Palvemaja sulgemise järel polnud sellel kooril enam esinemiskohta. Hugo Lepnurme soovitusel laulukoorid ühinesid. Uus koor ei saavutanud küll enam kontsertkoori taset, kuid kujunes Lepnurme juhtimisel kogudusele n.ö. laulvaks tuumikuks, kus dirigent oli ka koori liikmetele vaimseks juhiks ja isaks. Nõukogude korra tingimustes andis see

paljudele sisemise tasakaalu. Seda enam, et tollal ei tohtinud inimesed koguduses koonduda ühtegi teise gruppi või ringi peale laulukoori. Edaspidi, kui professor muude kohustuste tõttu hakkas vahetevahel Raplast puuduma, läks koori juhtimine üle teiste kätte.

Hugo Lepnurm sõnakuulutajana

Rapla vennastekoguduse palvemaja sulgemise järel tuli sealne töö üle kirikusse. Palvetunnid toimusid nii nagu varem palvemajaski alati pärast jumalateenistust. Paraku tuli siin, laia üldsuse silma all hakata hoopis täpsemalt arvestama usutegevust piiravate riigiseadustega. Näiteks tohtis kultuseruumis vaimuliku kõnega esineda ainult vastava ruumi juurde registreeritud isik. Kirikus seega ainult mina. Puudumise korral võis mind asendada ainult Rapla koguduse töötaja või juhatusel liige. Tihti pidin kohe pärast jumalateenistust minema kalmistule surnut matma. Hugo Lepnurm oli heameelega nõus mind palvetunnis asendama ja jutlustama. Pealegi oli tal sõjaeelsest ajast ka köstrikutse. Palvetunnis võitis Lepnurm kuulajate südamed eeskätt sellega, et kõiki oma tiitleid kõrvale jättes oli ta seal lihtsalt usuvend usukaaslaste hulgas.

Millal ja kuidas Hugo Lepnurme töö Raplas lõppes?

Tema ametlikuks lahkumisaastaks on märgitud 1971. Tegelikult ei läinud Lepnurm kunagi lõplikult ära, vaid tõmbus Rapla tööst väga sujuvalt tagasi, käies siin järjest harvemini. Raplasse tulles oli ta sunnitud Konservatooriumi õppejõu kohalt lahkuma, kuid juba 1967 kutsuti ta sinna tagasi. Ilmselt oli ateistide toores surve teistimõtlejatele selleks ajaks veidikene taltunud. Muidugi võimaldas professori palk hoopis lahendamata äraelamist kui Rapla koguduselt saadud pisike töötasu. Meie üllatuseks loobus Lepnurm nüüd Rapla koguduse palgast hoopis ja mängis edaspidi täiesti tasuta. Ta ise põhjendas asja väga ilusasti.

Kristlane tuleb pühapäeval nagunii kirikusse ja laulab kaasa. Tema teeb sama, kuid laulmise asemel mängib pilli. Kuna kogudus laulmise eest raha ei võta, siis tema mängimise eest ka mitte. Professor nägi, et elame n.ö. peost suhu ja tahtis omalt poolt sellega kogudust aidata.

Siikohal peame arvestama veel ühte asjaolu. Kogudus ei saanud nõuda, et sellised tipud nagu Enn Võrk ja Hugo Lepnurm oleksid kuulunud ainult meile. Aeg-ajalt vajati neid ka mujal. Äärmiselt kohusetundliku inimesena oli Lepnurm seni ehk tundnud pisikest kripeldust hinges, kui mõnel pühapäeval jättis Rapla töö ja sõitis mõne teise koguduse suurpäevale. Tasuta töötades jäi talle aga selleks täielik moraalne õigus.

Edaspidi toimuski asi nii, nagu oli olnud juba Enn Võrgu ajal. Kogudusel oli olemas n.ö. varumängija, kes asendas organisti siis, kui viimane ei saanud Raplasse tulla. Asendaja olemasolu nõudsid ka argipäeviti toimunud matused ja muud ametitalitused, kus reeglina ei mänginud ei Võrk ega Lepnurm. Hea oreli tõttu polnud talutava tasemega asendusorganisti leidmine eriline probleem.

Hugo Lepnurm oli väga austatud organist ja oma ala tõeline guru. Kui ta ilmus oreli juurde, andis jumalateenistust mängima pidanud organist oma koha endastmõistetavalt talle üle. Nii kehtis see aastaid ka Raplas. Kuigi Lepnurme käigud siia jäid lõpupoole üha harvemaks, mängis ta Raplas

paar korda jumalateenistust isegi 1998.aastal, kui surmani olid jäänud veel vaid loetud kuud.

Mida öelda lõpetuseks?

Nõukogude ajal käisid paljud kirikus poolsalaja ja osa kiriklikest talitustest toimus kinniste uste taga. Hugo Lepnurme puhul oli niisugune salakristlus välistatud. Ta tunnistas Jeesuse Kristuse oma elu peremeheks ja Issandaks avalikult ka siis, kui pidi sellepärast kannatama. Lepnurme töö ja eriti tema isiksus on ere näide sellest, mida Jumal võib teha inimesest, kes ennast kõigi oma talentidega annab tema käsutusse - ka kirikule rasketel aegadel.

Kristus ütles: *Kes mind tunnistab inimeste ees, teda tunnistab ka mina oma Isa ees, kes on taevas.* Viimsel kohtupäeval seisab Hugo Lepnurm samas reas apostlitega, prohvetitega, usumärtritega ja kõigi Kristuse tunnistajatega. Professori mälestusnädala üritused on aga Kristuse käsu täitmine: *Mida te kuulete kõrva sisse sosistatavat, seda kuulutage katustelt.* Nõukogude ajal tundis Lepnurme lähemalt peale tema kolleegide ainult kitsas ringkond inimesi, kirikurahvas. Teiste jaoks oli tema isik ja töö otsekui varjatud. Nüüd on läinud täide Kristuse sõna: *Midagi ei ole kinnikaetut, mis ei tuleks ilmsiks, ega peidetut, mida ei saadaks teada.* Täna on Rapla üldsus saanud uuesti teada, kes oli Hugo Lepnurm.

Aamen

Peapiiskop Jaan Kiivitit meenutades

31.augusti hommikul sai Peterburi metroos kutse igavesse koju peapiiskop emeeritus Jaan Kiivit. Ta oli teel Venemaa, Ukraina, Kasahstani ja Kesk-Aasia Luterliku Kiriku (ELKRAS) peapiiskop emeeritus Georg Kretschmari 80.sünnipäevale.

Alles küünlapäeval, 2.veebruariil oli ta pärast kümnet pingelist tööaastat kiriku ülemkarjase ameti üle andnud oma järglasele Andres Põderile. Kuigi Jaan Kiivit oli aktiivsema osa oma elutööst lõpetanud, saabus 65 aastase kirikujuhi lahkumine siiski kõigile ootamatult. Samas vanuses suri aastal 1971 ka tema isa, peapiiskop Jaan Kiivit senior, kes oli meie kiriku eesotsas aastatel 1949-1967.



Peapiiskop Jaan Kiivit koos praost Jüri Vallsaluga koguduse õpetajale ametiristi üle andmas

Olin Jaan Kiivitiga isiklikult seotud mitmel moel. 1981.aastal Usuteaduse Instituuti õppima asudes töötasin poolteist aastat sekretärina Tallinna Püha Vaimu koguduses, mille õpetajaks ta oli. Minu aseõpetajaks ordineerimisel 12.aprillil 1983 Tallinna Toomkirikus oli Jaan Kiivit koos Toomas Pauliga üks peapiiskop Edgar Hargi assistente. Sama aasta 26.novembril laulatas ta Kaarli kirikus minu ja Anneli abielu.

Valituna 1994 EELK peapiiskopiks sai Jaan Kiivit kohe ka Rapla kirikumuusika festivali patrooniks. Ainuüksi selle tõttu sattus ta Raplasse palju sagedamini, kui enamikku Eestimaa kogudustesse. Lisaks suurematele festivali kontsertidele, kus ta alati ka avapalve pidas, meenuvad Kiiviti külaskäikudest Raplasse peapiiskoplik visitatsioon märtsis 1995, praost Esra Rahula 70.sünnipäev 1996.aasta märtsis ja 50.ordinatsiooniaastapäev detsembris 1999, jõuluõhtu telejumalateenistus 1996, mulle õpetaja ametiristi üleandmine detsembris 1997, Lääne-Harju praostkonna sinod 1999.aasta aprillis, Rapla kiriku 100. aastapäev septembris 2001 jne.

Jaan Kiivitit iseloomustas kaasasündinud väarikus ning sisukus kõigis oma esinemistes ja ülesastumistes. Samas oli ta suhtlemises vaoshoitud ja reserveeritud, kes oma tundeid alati välja paista ei lasknud. Peapiiskopina hoidis ta kiriku juhtimisel teadlikult alalhoidlikku joont ning enda sõnul meelega madalat profiili.

Emotsionaalsema poolega üllatas Kiivit oma viimasel tööaastal, kui ta osales Järvakandi Peetri kiriku 150.juubelil ning XII Rapla kirikumuusika festivali lõppkontserdil selle korraldajale Raimo Kivistikule meie kihelkonna auhinda üle andes. Viimane kohtumine Jaan Kiivitiga oli mul tänava 10.juulil Juuru kihelkonnapäevadel õpetaja Jüri Bärji jutlusekogu esitlusel, kus ta väga lihtsalt ja südamliselt oma sõpra ja kaastöölist meenutas.

Igavene rahu anna talle, Issand!
Igavene valgus paistku temale!

Mihkel Kukk

Aare Heinvee: Minu tee...



Minu lapse- ja noorpõlves valitses meie riigis kiriku- ja usuvastane poliitika. Alateadlik oht varitses kogu ühiskonna peal igal sammul. Ikka juhtus, et inimesi kiusati taga, kui teati, et nad on väga tihedalt seotud kirikuga. Ilmselt tahtsid vanemad lapsi säästa ning ei käinud neile alati peale oma tõekspidamistega. Toimis ju teatud alalhoiuinstinkt. Olid tabuteemad, millest püüti hoiduda. Kes oskas tähele panna, see nägi – ega me elanud kinniste silmadega.

On väga tähtis, mida ollakse lapsena kogenud. Kui kuskil kohtad sõbralikku õhkkonda, siis jääb see meelde. Võin nimetada endist kirikuõpetajat Esra Rahulat või Lume Leenit, kellega meie perel olid väga lähedased suhted. Mulle on sest ajast meelde jäänud Rapla vennastekoguduse palvemaja, mis asus Leeni naabruses Tuti külas. Lastena ei saanud me seal räägitust suurt midagi aru, aga kogesime sõbralikku, heasoovlikku suhtumist. See oli tähtsaim.

Minu isa oli pärit Palukülast ja õigeusku – vähemalt oli ta kirjast selles kirikus. Ema on Lalli külast, mis asub Palukülast natuke Lelle poole. Taluinimestena olid neil väljakujunenud usulised veendumused. Pärast sõda tulid nad Raplasse elama. Isa talu jäi lihtsalt maha, ema kodusse pandi Lelle kolhoosi kontor. See oli aeg, kui maaelu tehti praktiliselt võimatuks nii maksude kui ka muude sanktsioonidega. Kehtis tõde, et kui keegi tahtis siiski kõige kiuste talupidamist jätkata, pidi üks pereliige minema linna tööle – muidu ei elanud ära. Näiteks minu ema käis tööl apteegis. Väga head kohad olid raudteel.

Vanemad ehitasid oma kätega Raplasse maja ja asusid

siia aastal 1949. Materjalidega oli tollal raske. Tean, et ema kodutalu metsast lubas kolhoos ehituspuid võtta ja telliskive toodi Rapla tellisetehase lagunenud hoonetest. Kõik meie pere kuus last on sündinud Raplas. Olin ainuke poiss õdede hulgas. Suureks sündmuseks olid ühised väljasõidud, kuna meil oli ka auto. Ükskõik kustkandist tagasi tulime – Türi, Kuusiku või Tallinna poolt, olid kaugusest paistvad kirikutornid esimene märk kodu lähedusest. Teadmata lapsena sügavamaid tähendusi, tekkis hinges alateadlik austus niisuguse hoone vastu.

Rapla kirik on maakirikutest üks suuremaid ja liikmeantajatate arvult hetkel Eestis seitsmes. Ei ole igal kogudusel ka selliseid heal tahtel ja üksteisega arvestamisel rajanevaid suhteid kogukonnaga nagu meil siin Raplas. Kõik algab isikutest. Kui inimesed ise hoolivad millestki ja peavad seda tähtsaks, siis on alati võimalik kokku leppida ja soovitu teoks teha.

Esimesena Eestis sõlmisime eelmisel aastal kiriku ja valla vahel koostööleppe, kus lähtusime eelnimetatud põhimõttest. Üritasime lahti kirjutada võimalikult erinevad valdkonnad, millest saab edasi minna juba üksiktegevuste kaupa. Minule Rapla vallavanemana ja samal ajal koguduse juhatuse liikmena oli selles kõige tähtsam, et jõudsime väljaütlemisseni: vald ja kirik peavad koos eksisteerides teineteist toetama. Vastastikune tugi ja abi ei ole ainult rahas mõõdetav. Selles on hingeline lähedus, kus saadakse partnerist aru ja püütakse teda mõista. Teeb rõõmu, et ühiskond tunnetab kirikut järjest enam kui loomulikku partnerit.

Kirik on osa ühiskonnast ja peegeldab seda ühiskonda, kus on paljude huvid ja vajadustega inimesi. Kirikuga seotus ei eelda täna ühiskonnaelust eemaletõmbumist. Pigem need kaks tugevdavad teineteist. See on endine propaganda, kus osalus ühes pidi välistama teist. On kindlasti inimesi, kes välistavad kirikut, aga niisama palju on neid, kes välistavad midagi muud.

Näiteks võetakse Raplas loomulikkusega, et koolikoorid laulavad kirikus kui auväärse kultuurikantsis. Võtab ainult aega, kuni religiooniõpetus - või kuidas me seda nimetame – jõuab koolidesse. Meie lasteaiad juba teevad selles osas head eeltööd. Loomulikult on see praegu veel tundlik teema lastevanemaile. Ühel hetkel võib siiski tulla arusaam, et usuõpetus on vajalik õppeaine, ja tunneme pigem piinlikkust oma senise eitava suhtumise pärast. Kogu maailmas on teatud väärtused välja kujunenud ja Eesti riik peaks ka neist eeskujuga võtma.

Kas tugev iseloom vajab kirikut või on see eelkõige nõrkadele ja alandlikele, nagu vahel arvatakse? Allaheitlikkus, järeleandlikkus ei ole iseendast tingimus Jumala poolt. Allasurutuna ei suuda inimene täita endale võetud ülesannet maailma ees. Me ei ela ilmas ükski. Arvan, et Jumal tahab näha inimesi rõõmsate ja õnnelikena. Suurim rõõm ongi võimalus teistele head teha ja endast midagi anda.

Ühe pere lugu

Neli õde - Alma, Helga ja Laine Born ning Alide Mulin elavad Kohilas. Alma sai mais 85, Alide märtsis 82 ning kaksikõed Helga ja Laine juunis 80. Tervist, jaksu ja tragidust on neile antud ja selle eest tänavad nad Jumalat. Aegade muutusest hoolimata on säilinud side oma lapsepõlve kodukogudusega Raplas. Regulaarselt loevad nad ajalehte Eesti Kirik ja kuulavad Pereraadiot. Palusin ühe katuse all elavatel Almal, Helgal ja Lainel meenutada oma lapsepõlveaastaid.

Oleme sündinud Kuusikul Nõmme külas. Meil oli üsna suur talu - 37 hektarit, sellest kolmandik põldu. Lapsi sündis perre üheksa, ellu jäime viiekesi, nüüdseks on meid järel neli. Õde Hilda Torjus, kes elas Raikküla Nõmmkülas, suri kolm aastat tagasi.

Kuusiku pole Raplast kaugel ja pühapäevane kirikusseminek, enamasti jalgsi, oli tavaline. Ka lapsed võeti kaasa. Hiljem hakkasime ise ratastega kirikusse sõitma. Pühapäev oli tõesti püha päev. Külas pandi väga imeks, kui keegi sellel päeval tööd tegi. Huvitav oli laste loetamine Rapla kirikuõpetaja Joosep Liivi poolt. Kärdiaugu Jüri oli kiriku võõrmünder ja neid peeti tema talus. Õpetaja laskis lugeda Piiblit ja küsis katekismuse ning arutamisoskuse kohta. Üks laul pidi ka alati peas olema.

Milliseid muutusi tõid teie ellu sõja-aastad?

Siis algas hirmu ja õuduste aeg. Elu lõpuni ei unusta, kuidas 1941.aasta suvel vene sõdurid isa koos õe Liidega kodunt minema viisid ja meil läbiotsimise tegid. Otsiti metsavendi. Teisi kaasa minna ei lubatud. Mõne aja pärast kuulsime lasku. Isa oli käsutatud põlvili ja sõdur asus mahalaskmiseks ettevalmistusi tegema. Õde põlvili ei laskunud. Sel ajal kui isa oli ristanud käed ja luges Meie Isa palvet, läks õde ja koputas sõduri õlale. Püssi hoidev käsi tõusis üles ja kuul vihises elava sihtmärgi asemel õhku. Pärast selgus, et isa oli kinni võetud vale mehe pähe...

Mõne aja pärast tulid venelaste asemele sakslased. Nad käisid külaperedest liha ja mune ostmas, olid viisakad ja sõbralikud ning 1944.aasta sügisel taganedes käisid meiega veel jumalaga jätmas. Rinde lähenes elasime päevad ja ööd hirmu all. Lehmad viisime kodunt kaugemale Lipstu külla, ise magasime naabri juures Lepiku talus maa-aluses koopas. Paljud Nõmme küla inimesed tulid sinna varjule. Isa ei tulnud – tema magas karjamaal suure kase all.

Mis sai teie perest pärast sõda?

Laine ja Helga läksid kohe edasi õppima Kuusikule kontrollassistendite kooli ja selle lõpetamise järel oma erialal tööle. Esialgu jätkus kodutalu pidamine, kuni kolhoosisundus ja lennukirjanduse rajamine sellele lõpu tegid. Meie pere ei astunud esialgu kolhoosi. Karistus venitamise pärast ei jäänud tulemata. Alma ja Alide saadeti kogu talveks ränkaskale metsatööle Järvakandi



Õed Bornid aastal 1947. Ees vasakult Alide, Alma ja Hilda, taga Helga ja Laine

taha. Tööpaika tuli jääda kuueks päevaks nädalas ja läbi ajada kodunt kaasavõetud moonakotiga. Raielank oli pehmel, soisel pinnasel. Palgid tuli koorida, käsitsi saagida ja riita laduda. Ka Laine ja Helga käisid abiks, muidu poleks jõudnud normi täita. Ainult nädalalõpul saadi päevaks koju.

Miks sattusite Kohilasse?

Suurem osa meie põllumaast võeti Kuusiku lennukirjanduse rajamiseks. Oli teada, et ka meie peame kodunt lahkuma. Hakkasime oma asju viima tädi juurde Jalasele. Ühel päeval tulid keegi kõrge sõjaväelane ja külanõukogu esimees ning andsid käsu, et 1.juuliks 1952 peame olema majast väljas. Hiljem toodi sinna staap. Pidime leidma väljapääsu. Helga töötas sel ajal juba Kohilas ja tal õnnestus seal osta maja koos kõrvalhoonetega, kus sai pidada esialgu mõnd loomagi. Sinna kolisid ka ema ja isa. Kahjuks jätkus isal siin elupäevi ainult paariks kuuks.

Oleme poole sajandi jooksul Kohilas kodunenud ja leidnud uusi tuttavaidki usuõdede-vendade hulgast, kuid pikast vahemaast hoolimata pole kunagi katkenud side kodukogudusega Raplas.

Ilme Veetamm

Teekond allikale



*Taizé vennaskonna rajaja vend Roger
12.mai 1915 – 16.august 2005*

1940.aasta augustis läks 25-aastane vend Roger oma sünnimaalt Šveitsist ema kodumaale, okupeeritud Prantsusmaale väikesesse Taizé külla, et luua selles maailmas koht, kus valitseks usaldus ja leppimine inimeste vahel. Tänapäevaks on seal kogukonnas alaliselt elamas üle saja erineva kristliku taustaga venna kahekümne viiest eri rahvusest. Peaaegu kogu aasta jooksul koguneb noori inimesi kõikidelt mandritelt Taizésse nädalastele kohtumistele. Väga populaarsed on aastavahetuse kokkutulekud, mida korraldatakse Euroopa erinevates suurlinnades. 1986 vennaskonda külastanud paavst Johannes Paulus II ütles, et Taizés käimine on nagu allikale minel.

Tänavu augustis, 65 aastat pärast selle asutamist külastasid esimest korda Taizéd ühel ja samal ajal, kuid erineva reisiseltskonnaga kaks Rapla koguduse noort – Jaana Maria ja Ulla. Järgnevalt mõlema meenutused allikal käimisest.

Palverännak Jumala juurde

Ühel augusti viimasel õhtupoolikul kogunes grupp ootusärevuses noori Viljandi Jaani kirikusse, et gospelkoori laulu saatel paluda Taevaisa õnnistust eelseisvaks Taizé-reisiks.

Esimese korraliku öö veetsime Krakowi lähedal kämpingus. Poolast jäid meelde lõputud teetööd ning tormine ilm. Ees ootas meid aga päikseline Itaalia. Üks unustamatumaid pilte oli hommik Veneetsia rannikul, kus üle vee särasid veel pimedas taeva taustal tänavalaternad ja udupiisad hõljusid kõikjal meie ümber. Teed, millel saab sõita vaid gondlitega, tuhanded värvikirevad karnevalimaskid ning imekitsukesed jalgtänavad iseloomustavad postkaardilinna Veneetsiat.

Suvel oli Rapla kirikus näitus Assisi Franciscuse Päikeselaulust. Itaalias külastasime selle püha mehe kodulinna. Assisi linnake on väike asula mäe otsas. Trepid, valged õievanikutega majad ja kirikud on vaheldumisi küpsevate oliividega. Erinevates kirikutes puhkavad Franciscuse ja tema kaaskondlaste pühad luud, mis lisab linnale omakorda erilisust ja pühadust. Assisi Franciscuse tunnuseks on T-kujuline rist. See sai ka meie seltskonnas üheks kohustuslikuks suveniiriks, kuna seda müüdi igas poekeses ja välikioskis.

Taizé

Pühapäeval jõudsime sihtpunkti - Taizé külla Ida-Prantsusmaal. Esimene mulje oli hirmutav. Olin tulnud otsima Jumalat ja osadust Temaga, kuid kogu territooriumil sagis tuhandeid inimesi ning tundus peaaegu võimatu olla kahekesi Jumalaga. Nädala alguses oli külas üle 3000 palveränduri. Õnneks oli hirm rahvamassi ees petlik ning nädala lõpuks tundsin ma Temaga suurimat osadust, kui ma oleksin julgenud loota.

Taizé küla ümbritseb kloostri territooriumi, mis omakorda paikneb kahel pool peatänavat. Tähtsamad töötoad ja kirikuruum on tähistatud numbrite või tähtedega, nii et kõik on kergesti ülesleitav. Samas võib minna ka külakirikusse, mida rahvasuus kutsutakse vaikuse kirikuks.

Taizés elab korraga umbes 80 venda, kes kõik on erineva rahvuseline, rassilise ja keelilise tagapõhjaga. Igal vennal on oma ülesanne. Ühed meisterdavad keraamikat või muud kloostri poekeses müüdavat käsitööd. Osa valmistab ette piiblitunde või töötubasid. Annetusi nad vastu ei võta ning kogu elatis teenitakse üksnes oma kätetööga. Tagasihoidlikkus kiirgab nii nende jutust kui riietusest. Vendade peamine soov on olla ainult Jumala tööriistaks.

Päevakava

Nädal Taizés on jaotatud üpriski sarnaste tegevustega päevadeks. Hommik algab palvusega ning jätkub piiblitunniga. Neid arutlusi juhivad vennad ning pärast ametlikku tundi jätkub vestlus väikestes gruppides. Minu grupp koosnes peamiselt poolakatest, sakslastest ja rumeenlastest. Piibligrupp jäi nädala jooksul samaks, ainult teemad muutusid. Veidi pärast keskpäeva algab



Taizé külakirik – koht vaikuseks



lõunapalvus, misjärel asusime lõunasöögi sabasse. Toidud on lihtsad, ent äärmiselt maitsvad. Palju pakutakse köögi- ja puuvilju, lemmikuks oli prantslaslik krõbe sarvesai.

Pärast pisikest puhkepausi kogunesime taas piibligruppidesse. Kes olid nädala alguses end üles andnud töögruppidesse, asusid nüüd kas nõusid pesema, ühiskasutatavaid pesuruumi korrastama või muud vajalikku tööd tegema. Veerand kuus on kellaviietee, mis koosneb teest või kakaost ja mõnest maiusest. Enne õhtusööki on võimalus osaleda põnevates töötubades, kus tutvustatakse kunsti, arhitektuuri, laulu, tantsu või mõnda huvitavat teemat Piiblist. Õhtupalvuse järel algab öörahu.

Taizé palvused koosnevad peamiselt järjest ja järjest korratavatest lauludest, palvetest ning mitmekeelsetest piiblitlugemistest. Selle hulka kuulub ka vaikne palve. Kiriku punakaskollane valgus ja tuhanded põrandal istuvad inimesed hingavad ja laulavad kui üks organism.

Tragöödia tunnistajad

16. augusti õhtusel palvusel tappis keegi vaimuhaige naine mitme tuhande inimese silme all Taizé kloostri rajaja, 90-aastase vend Roger'. See sündmus oli väga traagiline ning sööbis jäädavalt kõikide sealolijate mällu. Ometi aitasid vennad oma tugevuse ja palvetega kogu laagril armastuses koos püsida ning lahkunud venna



Paavst Johannes Paulus II ja vend Roger - tänavu igavikku lahkunud kaks suurmeest

soovi täita – elu edasi viia. Lapsed, kes alati teda palvustel saatnud olid, said ka nüüd uue tee rajajaks. Juba järgmisel palvusel, kui Roger' mantlipärija vend Alois oli segaduses, kuidas peaks lapsi palvusele kutsuma, tulid väikesed lapsed ise tema ette ning põlvitasid õnnistuse saamiseks.

Taizést lahkumine oli ühtaegu nii kurb kui ka rõõmus sündmus. Kurb seetõttu, et olime hakanud juba harjuma päevaplaani, palvuste ja toiduga ning leidnud palju toredaid sõpru. Õnnelikud olime aga sellepärast, et ees ootas kodutee ning võimalus teistega jagada seda, mida me ise olime äsja kogunud. Tagasiteel peatusime Saksamaal Viljandi Jaani koguduse sõpruskoguduste juures.

Mida ma sellelt palverännakult sain?

Esmalt teadmise, et Jumal on alati meiega, ka kõige raskemates olukordades. Vend John ütles, et me oleme Kristuse liikmed ning pole loodud üksiolemiseks. Kasvasime selle lühikese aja jooksul ühiseks pereks nii reisiseltskonna kui ka Taizé noortega. Meid ühendas palve ja armastus Jumala vastu – need jäävad meid ühendama alati. Ma soovitan kindlasti kõikidel, kellel võimalik, selle rännaku jalge alla võtta.

Jaana Maria Unga

Kustumatu jäljega palverännak

Minu palverännak Taizésse algas 11. augusti sombusel ning vihmasel varahommikul Tallinna Kaarli kiriku juurest. Reisi algataja ja võrratult heatujuline juht oli Mari-Ann Oviir EELK Laste- ja Noorsootöö Ühendusest. Ma ei olnud kunagi pikaks ajaks kodust lahkunud ja veel nii kaugele nagu Prantsusmaa. Reisi hind oli soodne ja mõtlesin juhus kasutada, sest Taizésse minejatele ette antud vanusepiirangu (15 - 29 eluaastat) sisse mahtusin minagi. Suundusime Paldiski poole, kus pärast kümnet tundi tuulisel ja süngel merel sõitu maabusime



Palvusi kloostri kirikus peetakse kolm korda päevas, keskel põlvitamas Taizé vennad

Kappelskäri sadamas Rootsisis. Sealts edasi viis tee Taani ja Saksamaa suunas, kus nägin esimest korda suuri tuulegeneraatoreid põldudel kõrgumas. Peaaegu igas Saksamaa külas on kirik ja teravate katustega majad seisavad kobaras koos. Hamburgi kaudu jõudsin Volksdorfi, kus mind hämmastas õhtune Taizé palvus, mida ma varem polnud kogenud. Inimesed istusid maas kümnetest küünaldest ümbritsetuna. Hirm oli midagi valesi teha.

Sõit jätkus läbi fantastilise mägise maastiku Strasbourgi poole. Nägime linna sümbolit - rikkalike portaalide ja skulptuuridega gooti stiilis hiiglaslikku katedraali. Majade rõdud olid lilledest üle külvatud ja ümberringi tohutult palju välikohvikuid. Kõikjal kõlas prantsuse keel. Ühel tänaval avastasin majade vahel rippuvad Euroopa Liidu riikide lipud, nende seas ka Eesti oma.

Taizé – võõras ja omane

Pühapäeval jõudsin Taizésse. Võhivõõrad inimesed naeratasid ja lehvitasid meile, bussisoliijatele. Meid võeti rõõmuga vastu. Kõigile jagati tutvustavat materjali ja koha plaan ning päevakava ja näidati telgi koht kätte. Esialgu osutus väga raskeks kõigega kohaneda. Jahmatavalt palju oli inimesi ja erinevaid keeli ümberringi. Tekkis tunne, et tahaks kaugele ära, eemale sellest kärast ja saginast. Ma ei olnud selliste rahvamassidega harjunud.

Taizé kirik, kus kolm korda päevas toimuvad palvused, on suur ja lihtne. Altaril hubisevad küünlad, inimesed

istuvad põrandal, seinte ääres on ka mõned pingid. Laest ripuvad nõrga valgusega tillukesed lambid, mis loovad hämarust ja annavad hubase tunde. Ainult veidi keeruline oli laulikust sõnu jälgida, sest minule olid laulud uued ja pidin hoolega näpuga järge ajama.

Kohapeal elab vendade ühendus, kes on andnud eluaegse töötuse elada tsölibaadis ehk abielutuses ja lihtsuses ning järgida Kristust igapäevases elus. Kõik oli seal täiuslikult organiseeritud ning vaba aega nappis. Mulle oleks rohkem meeldinud tutvuda ümbrusega, istuda pargis ja vaadata Püha Stefanose allikat ning omaette vaikuses mõtiskleda.

Imeline kogemus

Laupäeva õhtune palvus oli imeline. Kirikutäis inimesi hoidis käes peenikesi küünlaid. Ümberringi oli võbelev valgus ja soojus. Eri rahvusest inimesed laulsid ühel keelel ja meelel, nagu ei olekski nad pärit maailma eri paigust. Kartsin, et lahkumine on kurb ja pisaraterohke. Aga ei. Ma pakatasin õnnest, rahulolust ja energiast. Kahju oli küll lahkuda, aga kurbust ei olnud. Hinge tekkis teadmine, et kunagi tulen siia tagasi.

Kodutee kulges kiiremini. Pikema peatuse tegime Lübeckis. Sealses toomkirikus nautisime kontserti Saksamaa kuulsaima organisti Matthias Grünerti esituses. Tagasi jõudes oli ilm soe ja päikeseline, justkui tervitades ja rõõmustades meie kojusaabumise üle. Kummaline oli vaadata, et inimesed bussijaamas olid mornide nägudega. Mina naersin omaette õnnest ning meenutasin kõike toimunut. Veel mõtlesin, et mul on kotis Taizé vendade meisterdatud imekena tass ning külmadel pimedatel talveõhtutel joon sellest teed ja meenutan südamesse kustumatu jälje jätnud palverännakut.



Loo autor Ulla imetlemas külatänavat müüris kasvavat lille

Ulla Lõhkivi

Sügaval inimese olemuse keskel on igatsus Jumala ligiolu järele, vaikne soov osaduse järele. Ärgem kunagi unustagem, et see lihtne igatsus Jumala järele on juba usu algus.

Evangeeliumis ei kutsu Kristus kunagi kurbusele või nukrusele. Otse vastupidi, Ta annab meile rahuliku rõõmu, ka hõiskamise Pühas Vaimus.

Vend Roger

Koguduse külalisi



Lõikustänapühäl kohtus kirikulistega Rapla pastoraadis arst ja tervisekasvatuse lektor Raul Mardi, kes kõneles tervislikust toitumisest. Igaühel meist on võimalik end selles vallas harida, eriti sagedamini kasutatavate toiduainete puhul. Poes tasub lugeda tootelt andmeid selle koostise, tooraine päritolu ja muu olulise kohta. Tervislik aga oli kindlasti kõik see, mille inimesed olid toonud sel päeval kiriku altarile oma aiast ja põllult tänuks Jumalale ja anniks ligimestele.



Misjonipühäl olid kogudusel külas 12 aastat Keenias töötanud misjonär Jorma Iiskola Porvoost (vasakul) ja endine kantor Juhani Martikainen Lappväärtist, kes jutlustas jumalateenistusel eesti keeles. Juhani oli see juba neljas külaskäik Rapla kogudusse. Mõlemad mehed kuuluvad rootsikeelsesesse Luterlikku Evangeeliumi Ühendusse Soomes (SLEF).

Oma emotsionaalses esinemises tõi Jorma huvitavalt välja põhilise erinevuse valge ja musta inimese ettevõtlikkuses, suhtumises töösse ja soorollidesse. Tema sõnul on misjonäri ülesanne aidata seal ka igapäevaelu paremaks muuta. Tal oli kaasas mitu põnevat eset Keeniast, näiteks külavanema valitsuskepp ja vanast autokummist tehtud kingad. Juttu illustreerisid slaidid.

Kutsun arvutit õppima!



Elame infoühiskonnas, kus arvutid muutuvad järjest enam meie igapäevaelu koostisosaks. Kunagi ei ole hilja omandada algteadmisi ka selles valdkonnas.

Tänu heale koostööle arvutiõpetaja Tiit Tilgaga on meie koguduse kantseleist võimalik saada tasuta eestikeelset OpenOffice.org 1.1 õpikut. Tegu on vabalt internetist allalaaditava büroo-

tarkvaraga, mille kasutamisele piiranguid pole. Samuti on võimalik soovi korral organiseerida algajate ja edasijõudnute kursusi nii selle kui ka teiste programmide osas.

Kogudusel on olemas oma kodulehekülj (www.eelk.ee/rapla) ja foorum. Loomisel on pildigalerii ja võimalusel luuakse teisigi veebikeskkondi. Kutsun

kõiki, kes tahavad selles valdkonnas nõu ja jõuga kaasa aidata, endast märku andma. Huvilistel palume võtta ühendust kas koguduse kantseleiga või minuga (tel. 6661279, 5280479; e-post edmund@eelkrapla.ee).

Edmund Laugasson

*Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi informaatikaõpetaja
EELK Rapla koguduse nõukogu liige*



Rapla kalmistu 225-aastane

Aastal 1772 keelati keisrinna Katariina II ukaasiga Vene riigis matmine nii kirikutesse kui ka kirikute ümber. See tähendas olulist muutust aastasadu kestnud matmispraktikas, kus mõisnikud ja kõrgemast soost isikud maeti reeglina kiriku pöranda alla, lihtrahvas aga kiriku ümber olevale surnuaiale.

1780 kinkis Alu mõisnik krahv Tiesenhausen uue surnuaia tarvis tüki võsastunud maad umbes kilomeeter kirikust lääne poole tolleagse Laadamäe kõrtsi lähedale. Seda aastat võibki pidada praeguse Rapla kalmistu algusajaks. Erinevalt Lõuna-Eestist ehk vana Liivimaa alalt jätkus Põhja-Eestis siiski ka veel hiljem matmine paralleelselt kirikute ümber olevatele surnuaedadele. Raplas aga ei ole hilisematest kiriku juures toimunud matustest säilinud mingeid märke.

Sama mõisniku ehitatud surnuaia kabel oli mõeldud Rapla kihelkonna härrasrahva matmiskohaks, kusjuures Tiesenhausenite suguvõsale pidi jääma kabeli tagumine ruum ja teistele ümbruskonna mõisnikele ülejäänud osa. Ajapikku nad aga loobusid kabelisse matmisest ilmselt seetõttu, et kirikuga võrreldes oli seal siiski liiga vähe ruumi.

Rapla õpetaja Carl Eduard Malm kirjutab oma 1868. aastal ilmunud raamatus „Rapla kirik Harju maal“ sellest nii: *Kabel, mis keskmise uulitsa otsas seisab, pidi Rapla kihelkonna saksarahvale matmise paigaks jääma ja selle pärast said sinna sisse kaa mitu hauda tehtud, aga sest et suurem osa ei armastanud ummukes oma ülestõusmist oodata, vaid ennemine lausa taeva al, said need hauad kinni visatud ja se on aina selle suguvõsa matmise kabeliks jäänud, kelle kingitud se maa on, kus peal ta seisab.*

Selleks ajaks ehk siis vähem kui saja aasta jooksul oli Malmi hinnangul Rapla kalmistule maetud juba 22 000 surnut. Praeguse surnuaia vanim osa on kabelitagune piirkond, kus nüüdseks on toimunud juba kolm või enamgi pealematmist.

Esimene laiendamine oli 1860, kui Alu mõisnik Lilienfeld kinkis surnuaiale peaaegu niisama suure osa maad juurde. Järgmine toimus aastal 1921, mil kalmistu jõudis praeguse Alu teeni. Samal ajal tehti surnuaia ümber kivimüür koos raudväravatega.

1928 ehitati kalmistu peavärava juurde maja, milles oli mõeldud korter surnuaiavahile ja suurem ruum peiede pidamiseks. 1929 asus sinna perega elama Rudolf Roosimaa, kes jäi Rapla kalmistuvahiks 40 aastaks. Surnuaia Ruudi, nagu rahvas teda nimetas, oli ka koguduses köstri kohusetäitja, kes pidas õpetaja äraolekul jumalateenistusi, mängis vajadusel orelit ja endastmõistetavalt saatis ära lahkunuid. Poeg Elmari andmetel tuli isal näiteks sõjajärgsel 1945.aastal rohkem surnuid matta kui õpetajal. Mõnda aega juhatas ta isegi oma kodus surnuaiamajas kooskäinud laulukoori.



Kalmistuteed tuleb käia iga ilmaga



Alu mõisniku Lilienfeldi pere hauaplats kabeli kõrval



Elupõlise Rapla köstri Philipp Schützi haud



Õpetaja Joosep Liivi perekonna puhkepaik

Hilisematel aastakümnetel on olnud mitu surnuaiavahti, kes oma tööga paremini või halvemini hakkama saanud. Kuna nõukogude ajal võeti kalmistud kogudustelt ära ning hilisema omandireformi käigus ei ole me surnuaeda enda haldusse tagasi taotlenud, siis pole kogudusel ka olnud kalmistu arengus suuremat kaasaráäkimisõigust.

Kaua aega oli Rapla kalmistu probleemiks ruumipuudus. Ühest küljest ei lasknud see tekkida mahajäänud piirkondi ja korrastamata hauaplatsse, sest kõik maeti täis. Teisalt on see aga tekitanud olukorra, kus surnuaia keskosas puuduvad hauaplatside vahel elementaarsedki ligipääsuteed.

Viimane ja seni suurim Rapla kalmistu laiendamine oli 1991, mille tulemusena surnuaia territoorium suurenes peaaegu kolmandiku võrra. See lahendas küll valusa ruumiprobleemi, kuid ilmselgelt oli tegemist pooliku lahendusega. Surnuaia läänepoolne laiendus jäeti olemasoleva müüri taha ning miski pole kaasa aidanud ühtse kalmistutunde tekkele uue ja vana osa vahel. Samuti ei ole inimeste jaoks selgelt paika pandud uue kalmistuosa piirid ning seal puudub siiani ka meie surnuaedadele nii omane haljastus. Loodame, et see olukord siiski aastatega paraneb.



*Lage ta on ja puude varju on pisut (Carl Eduard Malm).
Rapla kalmistu uus osa*

Eesti vanade surnuaedade väärtus on, et neist on aja jooksul kujunenud parkmetsad kui mitte lausa botaanikaaiad. Juba viis aastat seal puhkava kodu-uuriija Arvi Paidla andmeil on Rapla kalmistul ligi poolsada erinevat puu- ja põõsaliiki, mis on omakorda koduks 15-20 linnuliigile. See kõik ei ole tekkinud iseenesest, vaid inimeste sihikindla tegutsemise tulemusena.

Tsiteerigem taas õpetaja Carl Eduard Malmi tema ligi 140 aasta eest ilmunud raamatust, kus ta annab hinnangu kalmistu praegusele vanale osale ning mis ei ole oma aktuaalsust kohati kaotanud tänagi: *Suuremat ilu mina sest surnuaiast ei tea kiita, lage ta on ja puude varju on pisut, se oleks vääga kallis, kui koguduse liikmed sugu hoolt tahaksid kanda omaste ja oma hingamise paiga eest, kui sinna puid saaks istutatud varjuks ja iluks,*



Nägasus kalmistumajas on nii kontor kui ka peieruum ja neid puid kaa hoitud, mis head inimesed juba sinna on soovinud, se oleks kõige kogudusele auuks, sest koristamata surnuaed on koguduse häbi.

Viimase kümnekonna aastaga on heakord ja teeninduskultuur Rapla kalmistul oluliselt paranenud. 1993.aastast kalmistuvahina töötav Sirje Lubja on taganud kompleksse matusekorralduse, mille sarnast Eestimaa maapiirkondades annab otsida. Eeskujulikult remonditud kalmistumajas asub kontor, kõigile nõuetele vastav köök ja kuni 50 inimest mahutav mugav peieruum, mida matuselised väga hea meelega kasutavad.

Tänaseks Rapla kalmistule maetute täpset arvu ei ole võimalik enam kindlaks teha. Hinnanguliselt võib arvata, et 225 aasta jooksul on sellele ristide põllule kantud ligemale 50 000 surnut.

Rapla kihelkonnapäeval, 22.juulil oleme mitmel aastal teinud huvilistega kultuuriloolisi ringkäike kalmistul. Sellega me väärtustame oma ajalugu, mida vanad kalmistud ju nii rikkalikult endas peidavad.

Praegu on valla poolt tegemisel nägus ja ülevaatlik infostend surnuaia väravasse, et kalmistu külastajad leiaksid kergemini üles sinna aegade jooksul maetud tuntumate inimeste hauad.

Mihkel Kukk



Ettevõtlik kalmistuvaht Sirje Lubja

Õnnitleme!



OKTOOBER

- 2. Helle Pöld 60
- 5. Leida Riim 90
- 5. Lembit Tootsmann 75
- 8. Inge Sepp 70
- 9. Ester Kulagina 75
- 13. Linda Laurimäe 91
- 15. Erich Kaarlepp 90
- 15. Asta Kuusemets 75
- 16. Hermine Lukki 92
- 28. Ulve Holtsmeier 50
- 31. Amanda Särekanno 91
- 31. Heili Tätte 50



Teenekas kodu-uurija ning kooliõpetaja Ester Kulagina sai 9.oktoobril 75. Tema juhendamisel ilmus 1991 õpilaste uurimustööna raamatuke „Rapla kirik ja kogudus“. 2003 pälvis ta Rapla kihelkonna auhinna – Maarja-Magdaleena pronkskuju.

NOVEMBER

- 12. Helbe Einola 50
- 13. Ülle Tiigirand 50
- 14. Tatjana Riismaa 60
- 18. Renate Soomets 90
- 22. Karl Männiste 96
- 24. Arnold Kaljumets 75
- 27. Senta Ool 60
- 29. Irja Avandi 50

DETSEMBER

- 7. Ella Kiilmaa 80
- 7. Asta Tooma 80
- 11. Linda Lintalu 80
- 21. Olga Hunt 97
- 21. Edith Kõrgla 80
- 23. Rosalie Kerdmann 97
- 24. Aleksander Peterson 80

Telli nädalaleht Eesti Kirik !

Aastatellimus 390 krooni

6 kuud 220 krooni

3 kuud 110 krooni

1 kuu 37 krooni

Soodustus koguduse liikmetele
alates 5 eksemplarist 370 krooni

Otsekorralduslepinguga 33 krooni kuus

Info ja tellimine tel 742 3169

e-post ek@eelk.ee

kodulehekülj www.eestikirik.ee

Koguduse teated

Pühapäeviti kell 12 **armulauaga jumalateenistus**

Pühapäeviti kell 10 **palvetund koguduse raamatukogus**

Kuu esimesel ja kolmandal neljapäeval kell 17 **piiblitund**

inglisaalis, teemaks 1. Korintose kiri

Kuu teisel ja neljandal laupäeval kell 12 **vennastekoguduse kuulutustund pastoraadi saalis**

Koguduse kantselei avatud T-R kell 9-13, P ja kirikupühadel

enne ja pärast jumalateenistust

telefon **48 55 470**, e-post: rapla@eelk.ee

kodulehekülj www.eelk.ee/rapla/

õpetaja Mihkel Kuk **48 68 144; 55 650 722**

juhatuse esimees Raivo Erm **51 30 212**

Fotod: Arvo Kuldkepp, Edmund Laugasson, Jaana Maria Unga, Ülo Vaher ja erakogud

Toimetaja Ilme Veetamm, küljendaja Edmund Laugasson